

uživajmo v zdravju
S PREHRANO IN TELESNO DEJAVNOSTJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Projekt
UŽIVAJMO V ZDRAVJU

ALGORITEM
DELOVANJA RAZLIČNIH DELEŽNIKOV V
LOKALNIH PREVENTIVNIH TIMIH
PO KONCEPTU SKUPNOSTNEGA PRISTOPA

NAVODILA PREVENTIVNIM TIMOM ZA
SODELOVANJE V PILOTNEM TESTIRANJU

Ljubljana, 2016

ALGORITEM DELOVANJA RAZLIČNIH DELEŽNIKOV V LOKALNIH PREVENTIVNIH TIMIH PO KONCEPTU SKUPNOSTNEGA PRISTOPA

NAVODILA PREVENTIVNIM TIMOM ZA SODELOVANJE V PILOTNEM TESTIRANJU

Avtorji: Rok Poličnik, Nika Berlic, Jožica Maučec Zakotnik, dr. Stojan Kostanjevec, dr. Gregor Starc, dr. Gregor Jurak, Sedina Kalender Smajlovič

Izdajatelj: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Elektronski vir: <http://www.nijz.si>

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Vodja projekta: Irena Simčič

Za vsebino posameznega poglavja so odgovorni njegovi avtorji.

Dokument je nastal v okviru projekta »Celostni inovativni model za zagotavljanje zdravega življenjskega sloga, s poudarkom na prehranjevanju, gibanju, preprečevanju in obravnavi debelosti pri otrocih, mladostnikih ter odraslih in zmanjševanju neenakosti v zdravju«, akronim projekta »UŽIVAJMO V ZDRAVJU« s finančno podporo Norveškega finančnega mehanizma. Za vsebino tega dokumenta so odgovorni izključno partnerji projekta Uživajmo v zdravju in zanj v nobenem primeru ne velja, da odraža stališča nosilca Programa Norveškega finančnega mehanizma.

Pri pripravi tega dokumenta so sodelovale tudi udeleženke in udeleženci delavnice o skupnostnem pristopu, ki je potekala 15. decembra 2015 na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje v naslednji sestavi: Mojca Bevc (NIJZ), Nataša Dolinšek (NIJZ OE), Nives Letnar (NIJZ OE), Irena Simčič (ZRSŠ), Petra Klanjšek (FZV MB), Mateja Jerič (občina Novo mesto), Milena Mencingar (OŠ Radenci), Lidija Strajnsak (OŠ Radenci), Mojca Erlah (OŠ Matije Čopa Kranj), Marinka Šipec (OŠ Bistrica ob Sotli), Neda Hudopisk (NIJZ OE), Lea Peternel (NIJZ OE), Victoria Zakrajšek (specializantka), Simonca Kiphut (NIJZ OE), Sedina Kalender Smajlovič (FZ Jesenice), Stojan Kostanjevec (PeF LJ), Robertina Benkovič (ZD Ljubljana), Jerneja Kreuh (občina Slovenj Gradec), Simona Grosman (OŠ Radenci), Majda Gjerek (OŠ Beltinci), Gregor Starc (FŠ LJ), Helena Pavlič (NIJZ OE), Anja Petrič (NIJZ OE), Doroteja Kuhar (NIJZ OE), Katja Povhe Jemec (MZ), Jelka Žurman (OŠ dr. A. Trstenjaka Negova), Majda Rojko (OŠ dr. A. Trstenjaka Negova), Elizabeta Kadunc Križaj (OŠ Stična), Zlatka Mlakar (občina Slovenska Bistrica), Klavdija Žibert (občina Krško).

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

005.5:613(0.034.2)

ALGORITEM delovanja različnih deležnikov v lokalnih preventivnih timih po konceptu skupnostnega pristopa [Elektronski vir] : navodila preventivnim timom za sodelovanje v pilotnem testiranju / [avtorji Rok Poličnik ... et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2016. - (Projekt Uživajmo v zdravju)

Način dostopa (URL): <http://www.nijz.si>

ISBN 978-961-6911-93-1 (pdf)

1. Poličnik, Rok
284611584

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	3
OBRAZLOŽITEV KRATIC IN UPORABLJENE TERMINOLOGIJE	5
1. UVOD	6
2. KRATKA PREDSTAVITEV PROJEKTA	7
3. OPIS DOSEDANJIH PROJEKTHNIH DEJAVNOSTI	7
4. LOKALNI PREVENTIVNI TIMI	9
4.1. Koncept lokalnih preventivnih timov	9
4.2. Strateško načrtovanje in zapuščina projekta	10
4.3. Način in metoda dela lokalnih preventivnih timov	11
4.4. Sestava in vloga posameznih deležnikov v lokalnem preventivnem timu	13
4.4.1. Zdravstveni preventivni tim	13
4.4.2. Šolski/vrtčevski preventivni tim	15
4.4.3. Občinski preventivni tim	17
4.4.4. Območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje	18
4.5. IZBRANI DELEŽNIKI, KI SODELUJEJO V PILOTNEM TESTIRANJU	20
5. ČASOVNICA DEJAVNOSTI	22
6. NAVODILA ZA EVALVACIJO V PILOTU	36
6.1. Osnovna informacije o tem, kaj bo evalvacija zahtevala od izvajalcev	37
6.2. Registracija	42
6.3. Vprašalnik za vzgojno-izobraževalne zavode	43
6.3.1. Osnovne šole	43
6.3.2. Vrtci in dijaški domovi	45
6.4. Mesečni sestanki internih preventivnih timov	47
6.5. Sestanki koordinatorjev	48
6.6. Vprašalnik na temo zaznave zdravega življenjskega sloga – prehrane in telesne dejavnosti (osnovna šola)	48
6.7. Fokusne skupine	49
6.8. Vprašalniki, ki bodo v oktobru posredovani na vzgojno-izobraževalne zavode, zdravstvene domove in občine	50

6.8.1.	Vzgojno-izobraževalni zavodi – osnovne šole in dijaški domovi	50
6.8.2.	Vzgojno-izobraževalni zavodi - vrtci	51
6.8.3.	Zdravstveni domovi	52
6.8.4.	Občine	53
7.	PRILOGE IN OBRAZCI	54
8.	UPORABLJENI VIRI IN LITERATURA	62

Obrazložitev kratic in uporabljene terminologije

AN	Akcijski načrt
DMS	Diplomirana medicinska sestra
FŠ	Fakulteta za šport
LDN	Letni delovni načrt
LS	Lokalna skupnost
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE NIJZ	Območna enota Nacionalnega inštituta za javno zdravje
OŠ	Osnovna šola
PeF	Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
SLOfit	Športno-vzgojni karton
UM	Univerza v Mariboru
UVZ	Uživajmo v zdravju
VIZ	Vzgojno-izobraževalni zavod
ZD	Zdravstveni dom
ZRSS	Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Interni preventivni tim: opredeljuje posamezni preventivni tim, ki je organiziran v zdravstvenem domu (v nadaljevanju ZD), vzgojno-izobraževalnem zavodu (v nadaljevanju VIZ), lokalni skupnosti (v nadaljevanju LS). Interni preventivni tim v dokumentu imenujemo tudi šolski/vrtčevski preventivni tim, zdravstveni tim in lokalni tim.

Sestanek koordinatorjev: sestanek oseb, ki so bile znotraj posameznih internih preventivnih timov (zdravstveni tim, šolski/vrtčevski tim, občinski tim) izbrani kot koordinatorji.

1. UVOD

V okviru projekta Uživajmo v zdravju (v nadaljevanju UVZ) smo razvili algoritem delovanja in sodelovanja različnih deležnikov v lokalnih preventivnih timih pri delu z otroci in mladostniki na področju zdravega načina življenja (s poudarkom na telesni dejavnosti in zdravi prehrani) in preprečevanja debelosti, in sicer po konceptu skupnostnega pristopa.

S pilotnim testiranjem, ki bo potekalo od 16. maja 2016 do 31. oktobra 2016, želimo oceniti model algoritma delovanja in sodelovanja z vidika njegove izvedljivosti. Da bomo lahko ocenili in ovrednotili model algoritma, bo vzporedno s pilotnim izvajanjem potekala njegova evalvacija (ocena).

Dokument, ki je pred vami, je namenjen vam izvajalcem, ki sodelujete v projektu UVZ. Služi naj vam kot navodilo in izhodišče za sodelovanje v pilotnem testiranju skupnostnega pristopa.

V nadaljevanju je najprej na kratko predstavljen projekt UVZ in njegove ključne dejavnosti, nato pa so po posameznih točkah opredeljeni vsi ključni deležniki, ki predstavljajo pomemben segment v skupnostnem pristopu pri delu z otroci in mladostniki na področju zdravega načina življenja (s poudarkom na telesni dejavnosti in zdravi prehrani) in preprečevanja debelosti. Dejavnosti, s katerimi vsi ključni deležniki sodelujete v pilotnem testiranju skupnostnega pristopa, so natančneje opisane v poglavju 4 (točka 4.4) in so prav tako umeščene v časovnico (poglavje 5).

V poglavju 6 je nekaj besed namenjenih evalvaciji, ki bo tekla ves čas pilotnega testiranja in v katero boste izvajalci vključeni. Namen spremljanja pilota je namreč zbrati čim več podatkov, s katerimi bomo lahko ovrednotili model algoritma.

V zadnjem, 7. poglavju pa najdete obrazce in priloge, ki jih boste uporabljali pri evalvaciji (tj. obrazec 1 in 2) oz. vam bodo v pomoč pri dejavnostih (priloga 1)¹.

Avtorji

---

¹ Nekateri vprašalniki bodo razviti naknadno in, jih boste pravočasno prejeli.

2. KRATKA PREDSTAVITEV PROJEKTA

V začetku leta 2014 sta Zavod RS za šolstvo (v nadaljevanju: ZRSŠ) in Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ) pristopila h kandidaturi na javni razpis norveškega finančnega mehanizma s projektom UVZ. Cilj projekta je zmanjševanje ali preprečevanje bolezni, povezanih z življenjskim slogom (poudarek na prehranjevanju in redni telesni dejavnosti).

Dodatni cilj, ki ga želimo doseči s projektom, je vzpostaviti dobre medsebojne povezave in sodelovanje med šolstvom, primarnim zdravstvom na vseh nivojih (nacionalnem, regijskem/lokalnem) in lokalno skupnostjo (LS).

Ciljne skupine v projektu so:

- otroci in mladostniki ter njihovi starši, skrbniki, odrasli ter
- okolja: VIZ in zdravstvene organizacije.

Projekt teče pod vodstvom ZRSŠ, kot ključni partnerji pa v projektu sodelujejo: NIJZ, Univerza v Ljubljani (Pedagoška fakulteta - PeF in Fakulteta za šport - FŠ), Institut »Jožef Stefan«, Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru (v nadaljevanju UM) in Fakulteta za zdravstvo iz Jesenic.

Več o projektu si lahko preberete na spletni povezavi:

<http://www.uzivajmovzdravju.si/index.php/o-projektu/>

3. OPIS DOSEDANJIH PROJEKTHNIH DEJAVNOSTI

V začetku leta 2015 smo projektni partnerji sodelovali pri pripravi analiz stanja v povezavi s prehranskimi in gibalnimi navadami prebivalcev, stanjem hranjenosti, sistemom izobraževanja, ponudbe prehrane ter infrastrukture na področju telesne dejavnosti. Analize stanja so služile kot pomembno izhodišče za oblikovanje ocene potreb, s katero identificiramo ključne dejavnosti in ukrepe, ki bi jih bilo potrebno v bodoče uresničiti za zmanjšanje bremena, ki ga za družbo predstavlja problematika debelosti. Ocene potreb so usmerjene v dejavnosti za povečanje promocije zdravja na vseh že omenjenih področjih ter k večjemu povezovanju različnih akterjev.

Analize stanja in ocena potreb projekta UVZ so dostopne na povezavi: <http://www.uzivajmovzdravju.si/index.php/izdelki/analiza-stanja-in-ocena-potreb/>

Dejavno smo pristopili tudi k razvoju pristopov, modelov in programov za krepitev zdravega življenjskega sloga ter preprečevanje in nemedikamentozno zdravljenje debelosti otrok, mladostnikov in odraslih, ki jih želimo testirati v praksi. Novosti, ki so trenutno v fazi razvoja projekta, so:

1. inovativni model na področju zmanjševanja debelosti v VIZ;
2. inovativni model za obravnavo debelosti v ZD za otroke, mladostnike in njihove družine oziroma skrbnike;
3. inovativni model, s katerim bo LS podpirala prizadevanja za zdravje v lokalnih šolah in vrtcih ter v ZD;

Ad. 1. *Inovativni model na področju spodbujanja zdravega življenjskega sloga v vzgojno-izobraževalnih zavodih* (priprava poteka pod vodstvom Pef in FŠ v sodelovanju z ZRSS)

V sklopu te točke je bila s strani NIJZ pripravljen *Priročnik za promocijo telesne dejavnosti in zdrave prehrane v šolskem okolju*. Priročnik VIZ lahko služi, kot orodje za spodbujanje zdravega življenjskega sloga s poudarkom na zdravi prehrani in telesni dejavnosti za zdravje. Predlog priročnika je na voljo na naslednji spletni povezavi: <http://www.uzivajmovzdravju.si/index.php/izdelki/izdelki-modeli/>

Ad. 2. *Inovativni model za obravnavo debelosti v zdravstvenem domu za otroke, mladostnike in njihove družine oziroma skrbnike* vključuje oblikovanje celovitega pristopa obravnave otroka oziroma mladostnika, ki se srečuje s težavo debelosti. Inovativni model v sklopu projekta UVZ razvija ZD Ljubljana, vključuje pa vse faze od presejanja, individualne in skupinske obravnave posameznika in družine, do programa vzdrževanja, ki sledi po izvedenem programu obravnave. Obravnava je celovita, kar pomeni, da se glede na potrebe v obravnavo otroka, mladostnika in družine vključijo različni strokovnjaki: zdravnik, psiholog, diplomirana medicinska sestra (v nadaljevanju DMS), kineziolog, fizioterapevt idr. Model vključuje tudi sodelovanje z VIZ in lokalnim okoljem, kar je izrednega pomena za zagotavljanje podpornih okolij posameznikom s prekomerno telesno maso in debelostjo. V sklopu projekta bo razvit in preverjen predlog izvedljivosti modela nemedikamentozne obravnave otrok in njihovih družin s

prekomerno telesno maso in debelostjo ter priročnik za izvajalce v ZD, sledilo pa bo tudi usposabljanje ter prenos znanja strokovnjakom ZD, ki bodo vključeni v projekt UVZ.

Ad. 3. *Inovativni model, s katerim bo lokalna skupnost še bolj podpirala prizadevanja za zdravje v lokalnih šolah in vrtcih ter v zdravstvenih domovih.* Model je v fazi razvoja, pod vodstvom ZRSŠ. Njegov ključni namen je motivacija za LS preko dejavnosti, ki podpirajo ukrepe zdravega prehranjevanja ter telesne dejavnosti v lokalnem okolju.

4. LOKALNI PREVENTIVNI TIMI

4.1. Koncept lokalnih preventivnih timov

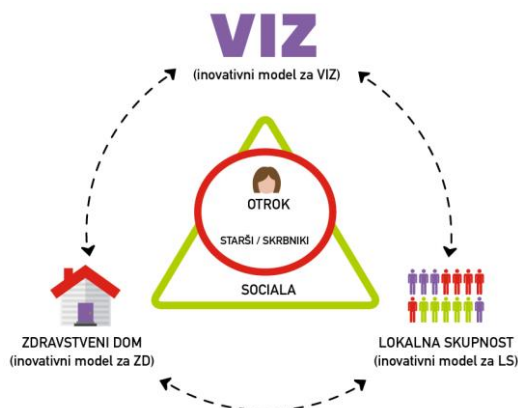
Projekt UVZ kot eno izmed največjih dodanih vrednosti za soočanje s problemom porasta debelosti izpostavlja pomen medsektorskega sodelovanja **preko vzpostavitve lokalnih preventivnih timov**. Podobni timi v marsikateri organizaciji delujejo že sedaj (npr. skupina za šolsko prehrano v osnovnih šolah - OŠ, timi zdravih šol ...), vendar med seboj največkrat niso medsebojno povezani (npr. tim v vrtcu, tim v šoli, tim v zdravstvu). Vsak izmed njih lahko naredi veliko za zdravje prebivalcev, vendar imajo večjo moč in lažje dosegajo cilje, če so povezani prek struktur, ki medsebojno sodelujejo pri reševanju konkretnega zdravstvenega tveganja/problema. Ideja projekta UVZ je vzpostavitev treh timov v lokalnem okolju:

1. v vzgojno-izobraževalni ustanovi (šoli/vrtcu/dijaškem domu),
2. v ZD in
3. v LS.

LS ima pri tem pomembno vlogo, saj je hkrati ustanoviteljica vrtcev, OŠ in ZD. Naloge preventivnih timov so načrtovanje in koordiniranje preventivnih programov, edukacija, povezovanje različnih dejavnikov v podporo zdravega življenjskega sloga prebivalcev. Več o vlogi in nalogah posameznega preventivnega tima (v VIZ, v ZD in v LS) je navedeno v poglavju 4.4. Povezovalno in spodbujevalno vlogo pri nastanku in delovanju preventivnih timov v lokalnem okolju imajo območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje (v nadaljevanju OE NIJZ), ki delujejo v devetih zdravstvenih regijah: Koper, Nova Gorica, Ljubljana, Kranj, Novo Mesto, Celje, Maribor, Murska Sobota in Ravne na Koroškem. Po vzpostavitvi in sodelovanju preventivnih timov v

lokalnem okolju pridobijo vse organizacije, saj so medsebojno veliko bolje informirane, v prednosti zaradi tega pa je posameznik (otrok in mladostnik) ter njihove družine.

Slika 1: Sestava lokalnega preventivnega tima

4.2. Strateško načrtovanje in zapuščina projekta

Za usklajeno delovanje lokalnih preventivnih timov mora le-ta oblikovati srednjeročni strateški načrt (npr. za 4 leta), v katerem jasno določi cilje za strateško obdobje, kazalnike za preverjanje doseganja teh ciljev in ukrepe za doseganje ciljev.

Primer strateških ciljev delovanja lokalnega preventivnega tima:

1. Na vključenih šolah ne bo celoletno ali delno zdravstveno opravičenih od pouka športa.
2. Zdravstvena opravičila postanejo izjema. Vzpostavi se mehanizem priporočil zdravnika za športno vadbo, prehrano idr. za posameznega učenca.
3. Na vključenih šolah se za 20% zmanjša odsotnost učencev od pouka.
4. Na vključenih šolah in vrtcih bo 95% otrok dosegalo priporočila o gibalni dejavnosti.
5. Na vključenih šolah in vrtcih bo manj kot 2% debelih in 10% prekomerno prehranjenih otrok.
6. Na vključenih šolah bo manj kot 2% gibalno neučinkovitih otrok.

Glede na posebnosti otrok, timi v šolah in vrtcih postavijo še bolj konkretne cilje glede na posamezne ciljne skupine otrok.

Primer kazalnikov delovanja lokalnega preventivnega tima:

- količina gibanja otrok (kot posledica vseh dodatnih gibalnih dejavnosti);
- telesni fitnes otrok;
- zdravstvene težave otrok;
- število odsotnih dni učencev od pouka;
- število opravičenih ur od pouka športa.

Na podlagi opredeljenih ciljev, kazalnikov in ukrepov lokalni preventivni tim oblikuje akcijski načrt z dejavnostmi za uresničevanje ukrepov. Akcijski načrt predstavlja operativno delo (posamezne dejavnosti, nosilci dejavnosti, rok izvedbe) posameznih preventivnih timov.

Lokalni preventivni tim za svoje delovanje skuša pridobiti tudi podporo lokalne oblasti. Kredibilnost delovanja (in posledično podporo ter financiranje posameznih ukrepov iz strani lokalne skupnosti v prihodnosti) si lahko zagotovi, če njegovo delovanje javno podpre župan in če poda letno poročilo o svojem delovanju občinskemu svetu.

Strateški načrt skupaj z akcijskim načrtom ter vzpostavljeno delovanje lokalnih preventivnih timov predstavljajo zapuščino projekta UVZ. Namen projekta je namreč, da se vzpostavi ustrezna infrastruktura, ki jo lokalne skupnosti koristijo in nadgrajujejo po zaključku projekta.

4.3. Način in metoda dela lokalnih preventivnih timov

Preventivni timi vsak zase in medsebojno sodelujejo **po konceptu skupnostnega pristopa**. Cilj slednjega je zagotoviti enakovredno partnerstvo in soodločanje med različnimi deležniki v lokalnem okolju, kjer vsak izmed njih prispeva skladno s svojimi pristojnostmi in po svojih najboljših močeh. Namen skupnostnega pristopa je povečati informiranost in razumevanje nekega pojava in povezati pridobljeno znanje s posegi in politike in družbene spremembe za izboljšanje zdravja in kakovosti življenja članov skupnosti (1-2). Prednost sodelovanja v skupnosti je tudi v tem, da so njihovi pristopi lahko bolj podporni posamezniku, saj so v lokalnem okolju navadno med ljudmi boljše socialne povezave, poznanstva, poleg tega pa lahko lokalni prebivalci zaradi svojih potreb bolj učinkovito in usklajeno vplivajo tudi na lokalno politiko. Cilj vseh omenjenih pristopov je prispevek k boljšemu zdravju prebivalstva in zmanjševanju neenakosti v zdravju. Skupnostni pristop je usmerjen k posamezniku, sodelovanje različnih

deležnikov v lokalnem okolju pa lahko neposredno pozitivno vpliva na ranljive skupine ljudi (npr. socialno-ekonomsko ogrožene) (3).

Skupnostni pristop je primeren tudi pri podpori zdravega življenjskega sloga v lokalnem okolju. Dosegamo ga lahko s sodelovanjem različnih deležnikov: vrtcev, šol, ZD, centrov za socialno delo ter občin. Pri spodbujanju pogojev za zdrav življenjski slog posredno omogočajo podporo ljudem s prekomerno telesno težo in debelostjo, in sicer VIZ preko izobraževanja in izvajanja programov s področja zdrave prehrane in telesne dejavnosti, ZD preko obravnave posameznika in družine s prekomerno telesno težo in debelostjo, občine pa preko zagotavljanja pogojev za telesno dejavnost (npr. gradnja igrišč, odpiranje športnih dvoran, ko le te niso v rabi, gradnja infrastrukture za aktivni transport ...).

Projekta skupina je izhajala iz obstoječega stanja, zato predlagamo sestavo preventivnih lokalnih timov, kot sledi v nadaljevanju.

4.4. Sestava in vloga posameznih deležnikov v lokalnem preventivnem timu

4.4.1. Zdravstveni preventivni tim

Sestava tima: zdravnik specialist pediater, šolski pooblaščen zdravnik, družinski zdravnik, diplomirana medicinska sestra , ki sodeluje pri preventivnih pregledih, diplomirana medicinska sestra, ki izvaja vzgojo za zdravje, kineziolog, fizioterapevt, psiholog, logoped, patronažna medicinska sestra.

Koordinator tima: pooblaščen zdravnik šole² (v kolikor ima ZD več pooblaščenih zdravnikov za koordinatorsko izbere le enega zdravnika).

Vloga:

ZD ima v lokalnem okolju vodilno vlogo na področju doktrine varovanja in krepitev zdravja. Skrbi za obravnavo otrok in njegove družine, izvaja preventivne preglede za šole in vrtce v lokalnem okolju ter nudi strokovno podporo na področju vzgoje za zdravje. Usmerja se tudi v problemska vprašanja, ki so relevantna za VIZ (npr. problematika dietne prehrane) oziroma za okolje kjer se VIZ nahaja. Pooblaščen zdravnik pozna zdravstveno stanje populacije posamezne šole, jo analizira, šoli in staršem svetuje ter vodi ali sodeluje pri obravnavi prekomerno hranjenih otrok glede na njihovo zdravstveno tveganje. Pomembno je, da se odzove glede na specifične potrebe VIZ. DMS izvaja koordinativne dejavnosti znotraj tima v ZD in ima pregled nad izvedbo akcijskega načrta (v nadaljevanju AN) ZD. Tim mora biti aktiven in fleksibilen. **Svetuje se, da se v tim vključijo proaktivni strokovnjaki ZD (zlasti, kar zadeva koordinacije tima).**

Izhodišča za delo v preventivnem timu:

- sestava tima in določitev koordinatorja preventivnega tima (vključno s timskimi sestanki);
- registracija tima preko spletnega obrazca v 1-ka: <https://www.1ka.si/a/95155>
- akterji se na enem izmed prvih srečanj med seboj seznanijo z materialnimi in kadrovskimi možnostmi vsake izmed institucij v lokalnem okolju;

---

² lahko je zasebnik

- izvedba preventivnih pregledov otrok in mladostnikov in priprava ter posredovanje poročila VIZ;
- priprava analize izidov preventivnih zdravstvenih pregledov za pilotno OŠ, ki vključuje:
  - o ključne ugotovitve preventivnega zdravstvenega pregleda;
  - o informacijo o prekomerno hranjenih in debelih osebah ter gibalno neučinkovitih;
- presejanje, ki bo vodilo v obravnavo, poteka na sledeč način:
  - o preko SLOfit – Športno-vzgojnega kartona: zdravnik in športni pedagog na podlagi analize SLOfit skupaj določita otroke, ki bodo s strani ZD vabljeni na namenski pregled in bodo vključeni v obravnavo;
  - o v vrtcih in dijaških domovih presejanje ne bo potekalo;
- obravnava otrok in mladostnikov:
  - o s prekomerno telesno maso in debelostjo, skladno s trenutno doktrino obravnave;
  - o z gibalno neučinkovitostjo, skladno s trenutno doktrino obravnave;
- izvedba sestankov internega tima (zdravstvenega preventivnega tima) – (natančneje opredeljeno v časovnici – poglavje 5);
- udeležba koordinatorja zdravstvenega tima na skupnem sestanku koordinatorjev:
  - o v času pilotnega testiranja se predvidevajo 4 sestanki koordinatorjev;
- udeležba koordinatorja zdravstvenega tima (zdravnika) na usposabljanju, ki ga organizirata PeF in FŠ 3. junija 2016 (vabilo vam bo poslano naknadno);
- informiranje celotnega kolektiva v ZD o izvajanju dela v okviru skupnostnega pristopa;
- udeležba dveh predstavnikov ZD na brezplačnem usposabljanju glede modela obravnave otrok in njihovih družin s prekomerno telesno maso in debelostjo, ki jo bo organiziral ZD Ljubljana;
- poročanje in evalvacija (natančna navodila v Poglavju 6).

4.4.2. Šolski/vrtčevski preventivni tim

Sestava tima: ravnatelj, vodja šolske prehrane, organizator prehrane in zdravstveno higienskega režima, učitelj, ki poučuje gospodinjstvo ali izbirne predmete s področja prehrane (Načini prehranjevanja, Sodobna priprava hrane), učitelj športne vzgoje, kuhar, šolska svetovalna služba, posredno pa so vključeni vsi učitelji in vzgojitelji, ki v vrtcu ali šoli delajo z otroki. V primeru, da na šoli že deluje skupina za šolsko prehrano ali skupina, ki vodi program zdrave šole se lahko tej skupini pridružijo predlagani člani in se tako oblikuje preventivni tim.

Koordinator tima: oseba, ki v VIZ pokriva področje prehrane ali telesne dejavnosti (organizator zdravstveno higienskega režima, organizator prehrane, učitelj športne vzgoje ali gospodinjstva) oziroma tim določi predstavnika. Tim mora biti dejaven in prilagodljiv. Svetuje se, da se v tim vključijo proaktivni (motivirani) strokovnjaki VIZ.

Vloga:

VIZ ima na področju spodbujanja zdravega življenjskega sloga pomembno vlogo, saj izvaja različne dejavnosti, ki so namenjene spodbujanju zdrave prehrane in telesne dejavnosti, ki jih VIZ izvaja v okviru predmetnika in izven njega. OŠ že v skladu z uradnim učnim načrtom za predmet šport spremljajo telesni in gibalni razvoj otrok, pri čemer se poslužujejo sistema SLOfit – Športno-vzgojni karton, na podlagi katerega lahko pripravijo izhodišča za ukrepanje na ravni posameznika, oddelka in šole. Pomembna naloga preventivnega tima v VIZ je tudi skrb za zdravo prehransko ponudbo, ki je skladna s Smernicami zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, ter da z različnimi dejavnostmi spodbuja otroke, učitelje in starše k oblikovanju in vzdrževanju zdravih prehranjevalnih navad. Preventivni tim skrbi, da na ustrezen način oblikuje in razvija telesni dejavnosti prijazno šolsko okolje ter v šolskem okolju spodbuja pozitivno klimo, ki je naklonjena zdravemu življenjskemu slogu. Pomembna naloga VIZ je tudi spremljanje in podpora otrok s posebnimi potrebami, zlasti gibalno oviranih. Otrokom s posebnimi potrebami, tj. ki potrebujejo poseben način prehranjevanja (npr. zaradi alergij oziroma drugih metabolnih stanj) VIZ organizira in izvaja ustrezno prehransko podporo. Dejavnosti, ki jih v VIZ načrtuje preventivni tim so namenjene tudi odgovornemu ravnanju s hrano kar se kaže v spodbujanju učencev in zaposlenih h kulturnemu prehranjevanju in zmanjševanju količine zavržene hrane.

Izhodišča za delo v preventivnem timu:

- sestava tima in določitev koordinatorja preventivnega tima;
- registracija tima preko spletnega obrazca v 1-ka: <https://www.1ka.si/a/95155>
- akterji se na enem izmed prvih srečanj med seboj seznanijo z materialnimi in kadrovskimi možnostmi vsake izmed institucij v lokalnem okolju;
- priprava akcijskega načrta (AN) v VIZ na podlagi:
  - o podatkov SLOfit - Športnovzgojni karton (velja za šole);
  - o poročila strokovnega spremljanja ponudbe prehrane, ki ga VIZ prejme s strani območne enote NIJZ;
  - o izpolnjenega vprašalnika (več o vprašalniku v točki 6.3.);
  - o dejavnosti, ki bodo predlagane v inovativnem modelu, ki ga pripravljajo PeF, FŠ in ZRSŠ;
- dejavnosti, ki bodo vključene v AN se vključi tudi v letni delovni načrt (v nadaljevanju LDN) VIZ (vzorec AN se nahaja v prilogi 1)³. V AN VIZ se predvidi tudi dejavnosti, v katere se zajame otroke ranljivih skupin (v okviru projekta so kot ranljivi opredeljeni: otroci, ki se soočajo z debelostjo in/ali gibalno neučinkovitostjo ter gibalno ovirani);
- konzultacije predstavnikov tima z razredniki in strokovnimi delavci VIZ. Razredniki in strokovni delavci se seznanijo s podatki o življenjskem slogu učencev in stanjem v posameznem oddelku;
- predstavitev organizacije in ponudbe prehrane in rezultatov SLOfit– Športno-vzgojnega kartona ter AN VIZ učiteljskemu zboru, staršem ter osebam, ki sodelujejo pri prehranski oskrbi otrok in niso vključeni v interni preventivni tim (konec junija 2016 – ob zaključku šolskega leta);
- izvedba sestankov internega tima (vrtčevskega/šolskega preventivnega tima) – mesečni sestanki (natančneje opredeljeno v časovnici, poglavje 5);
- udeležba koordinatorja šolskega/vrtčevskega preventivnega tima na skupnem sestanku koordinatorjev:
  - o v času pilotnega testiranja se predvidevajo 4 sestanki koordinatorjev;
- udeležba koordinatorja šolskega/vrtčevskega preventivnega tima na:
  - o uvodnem sestanku, ki ga bo 3. junija 2016 organiziral ZRSŠ v sodelovanju s PeF in FŠ – srečanje pedagogov in zdravnikov;

---

³ v pomoč pri pripravi AN VIZ je lahko *Priročnik za promocijo telesne dejavnosti in zdrave prehrane v šolskem okolju* (dostopno na spletni povezavi: <http://www.uzivajmovzdravju.si/index.php/izdelki/izdelki-modeli/>)

- usposabljanju, ki ga organizirata PeF in FŠ, 24. 8. 2016 (vabilo vam bo poslano naknadno); Na usposabljanju bodo predstavljeni predlogi za izvajanje pedagoških dejavnosti, ki so namenjene izboljšanju prehranske pismenosti otrok in staršev. Predlagane dejavnosti bodo VIZ lahko vključili v redne in izbirne predmete, ki se izvajajo v OŠ, vsebine pa bodo lahko vključene tudi v dneve dejavnosti in medpredmetno povezovanje vsebin. Glede na cilje projekta bo pripravljen in predstavljen predlog za izvedbo delavnice v katero bodo vključeni otroci in starši. Namen omenjene delavnice bo spodbujati otroke in starše k skupnemu načrtovanju prehrane doma in spodbujanju staršev, da se z VIZ vključujejo k skupnim prizadevanjem za zdrav način prehranjevanja otrok;
- poročanje in evalvacija (natančna navodila v Poglavju 6);

4.4.3. Občinski preventivni tim

Sestava tima: Oseba/slужba, ki pokriva družbeno dejavnost na občini (v mestnih občinah se oblikuje preventivni tim – oseba, ki vodi šolski sektor, oseba, ki vodi zdravstveni sektor), nevladne organizacije (NVO), Center za socialno delo, patronažna služba.

Vloga: LS je ključno podporno okolje za zdrav življenjski slog v lokalnem okolju. Sestavljajo jo predstavniki občine, nevladnih organizacij, Center za socialno delo, patronažna služba v ZD.

Občina je ustanoviteljica vseh organizacij v lokalnem okolju (vrtec, osnovna šola, ZD), zato je pomembno, da je predstavnik občine vključen v širši preventivni tim v lokalnem okolju. Občina preko ukrepov financiranja vpliva na razvoj in krepitev nevladnih organizacij (športna društva ...) ter skrbi za športne površine ter površine za prosti čas (otroška igrišča ...). Pomembna naloga občine je tudi priprava oziroma nadgradnja kataloga informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja in informiranje koordinatorjev v šolah in zdravstvenih domovih v zvezi s tem ...). LS skrbi za informiranost lokalnega prebivalstva o dejavnostih v okviru projekta UVZ, in sicer preko javnih občil.

Center za socialno delo je pomemben partner v lokalnem okolju, ki ima vlogo pri odkrivanju ranljivih družin in posameznikov z različnih vidikov (socialna-ekonomska ogroženost, brezposelnost in drugo) ter vključevanju posameznikov in njihovih družin v obravnave prekomerne telesne teže in debelosti. Tesno povezavo z Centrom za socialno delo v lokalnem okolju mora imeti tudi patronažna medicinska sestra, ki sodeluje pri odkrivanju ranljivih skupin prebivalcev v lokalnem okolju ter svetovalna služba v VIZ. Center za socialno delo se vključuje in odziva na sestanke šolskega in zdravstvenega tima ter skrbi za povezovanje med ranljivimi družinami in organizacijami, ki so vključeni v širši lokalni preventivni tim (zdravstvo, šolstvo).

Izhodišča za delo v preventivnem timu:

- vzpostavitev širšega tima v lokalnem okolju (glej sestavo tima pri Lokalni skupnosti);
- določitev koordinatorja na ravni občine;
- akterji se na enem izmed prvih srečanj med seboj seznanijo z materialnimi in kadrovskega možnostmi vsake izmed institucij v lokalnem okolju;
- registracija tima preko spletnega obrazca v 1-ka: <https://www.1ka.si/a/95155>
- udeležba koordinatorja na timskih sestankih v VIZ oziroma ZD (obvezna udeležba po vzpostavitvi timov);
- vključevanje zainteresiranih NVO v preventivni tim; v kolikor obstaja društvo, ki se ukvarja z ranljivo ciljno skupino, ga je treba povabiti v preventivni tim; koordinator v okviru NVO se udeležuje sestankov koordinatorjev;
- podpora nevladnim organizacijam preko programov sofinanciranja občine;
- priprava popisa ponudbe o možnostih brezplačne telesne vadbe v LS, koriščenja lokalne športne infrastrukture za občane v LS; popis vseh NVO v LS, ki se ukvarjajo z zdravim življenjskim slogom, v povezavi s prehrano in telesno dejavnostjo ter tistih, ki se ukvarjajo z debelostjo (npr. društva bolnikov);
- seznanjanje koordinatorjev preventivnih timov o aktualnih dogodkih s področja promocije zdravja v LS;
- promocija projekta UVZ in skupnostnega pristopa na množičnih dogodkih, ki se odvijajo na lokalni ravni;
- poročanje in evalvacija (natančna navodila v Poglavlju 6).

4.4.4. Območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje

Kontaktna točka: Strokovnjak javnega zdravja.

Vloga:

Predstavniki OE NIJZ poznajo številne javnozdravstvene pristope in ukrepe ter primere dobrih praks s področij zdravega življenjskega sloga, ki jih deli med ostale deležnike v okolju. Prizadeva si, da so organizacije med seboj povezane, in jih spodbuja, da se redno sestajajo. Udeležuje se sestankov preventivnih timov, ki bodo strukturirani v vrtcu, šoli, ZD-ju in občini ter skrbi za usmerjanje njihovega dela. Spremlja tudi potek delovanja in sodelovanja timov. Po načelu koncepta skupnostnega pristopa v središče postavlja skrb za otroka in družino, kar je v našem projektu ključnega pomena.

Izhodišča za delo v preventivnem timu:

- registracija tima preko spletnega obrazca v 1-ka: <https://www.1ka.si/a/95155>
- sklic predstavnikov preventivnih timov (koordinatorjev);
- akterji se na enem izmed prvih srečanj med seboj seznanijo z materialnimi in kadrovskimi možnostmi vsake izmed institucij v lokalnem okolju;
- podpora lokalnim organizacijam pri vzpostavitvi preventivnih timov;
- usmerjanje preventivnih timov pri njihovem delovanju in povezovanju;
- vodenje nabora koordinatorjev preventivnih timov;
- udeležba na sestankih preventivnih timov;
- informiranje preventivnih timov z aktualnimi novicami na področju zdrave prehrane in telesne dejavnosti v lokalnem okolju;
- izvajanje strokovnega spremljanja šolske prehrane, skladno z Zakonom o šolski prehrani in posredovanje strokovnega mnenja VIZ, ki so vključeni v pilotno testiranje;
- koordinacija preventivnih timov pri poročanju in evalvaciji (natančna navodila glede evalvacije so v Poglavlju 6);

4.5. IZBRANI DELEŽNIKI, KI SODELUJEJO V PILOTNEM TESTIRANJU

V nadaljevanju so predstavljeni vsi ključni deležniki/akterji, ki bodo sodelovali v pilotnem testiranju modela algoritma delovanja in sodelovanja preventivnih timov.

Tabela 1: Izbrani deležniki/ akterji, ki sodelujejo v projektu UVZ

Regija	VIZ	ZD	NIJZ OE	občina
Pomurje	OŠ Beltinci	Murska Sobota	OE MS	Beltinci
Podravje	OŠ dr. Jožeta Pučnika Črešnjevec	Slovenska Bistrica	OE MB	Slovenska Bistrica
Osrednjeslovenska	CIRIUS Kamnik	Kamnik	OE LJ	Kamnik
	OŠ Toma Brejca	Kamnik	OE LJ	Kamnik
	OŠ Frana Albrehta	Kamnik	OE LJ	Kamnik
	OŠ Šmartno v Tuhinju	Kamnik	OE LJ	Kamnik
Jugovzhodna	OŠ ob Rinži Kočevje	Kočevje	OE LJ	Kočevje
Gorenjska	Študentski in dijaški dom Kranj	Kranj	OE KR	Kranj
	OŠ Matije Čopa	Kranj	OE KR	Kranj
	Kranjski vrtci	Kranj	OE KR	Kranj
Primorsko-notranja	OŠ Antona Žnidaršiča Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica	OE KP	Ilirska Bistrica
Goriška	OŠ Milojke Štrukelj	Nova Gorica	OE NG	Nova Gorica
	OŠ Deskle	Nova Gorica	OE NG	Kanal ob Soči
Obalno Kraška	OŠ Vojke Šmuc	Izola	OE KP	Izola

Spodnje posavska	OŠ Leskovec pri Krškem	Krško	OE NM	Krško
Savinjska	OŠ Pod Goro Slovenske Konjice	Slovenske Konjice	OE Celje	Slovenske Konjice
	OŠ Vojnik	Celje	OE Celje	Vojnik
Koroška	Druga OŠ Slovenj Gradec	Slovenj Gradec	OE Ravne na Koroškem	Slovenj Gradec

5. ČASOVNICA DEJAVNOSTI

Tabela 2. Časovnica dejavnosti in vloga posameznih akterjev

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
april	do 30. 4.	/	/	/	sklic sestanka s partnerji v preventivnem timu;	priprava navodil za algoritme in evalvacijo, ki se jih pilotnim izvajalcem pošlje do konca drugega tedna v maju;
maj	od 11. 5. do 16. 5.	registracija udeležencev;	registracija udeležencev;	registracija udeležencev;	izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;	posredovanje navodil (dokumenta: algoritma delovanja preventivnih timov) vsem izvajalcem, ki

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI	
						so vključeni v pilot;	
	16. 5.	Začetek pilotnega izvajanja					
	v tednu od 16. 5. do 23. 5.	prvi interni sestanek tima – določitev koordinatorjev, seznanitev z nalogami in razdelitev nalog; posredovanje liste prisotnosti NIJZ OE;	prvi interni sestanek tima – določitev koordinatorjev, seznanitev z nalogami in razdelitev nalog; posredovanje liste prisotnosti NIJZ OE;	Glej opombo ⁴	zbiranje list prisotnosti in posredovanje koordinatorju za evalvacijo (NIJZ centralna enota); izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;	zbiranje list prisotnosti– NIJZ;	
	od 23. 5. do 31. 5.	prvi sestanek koordinatorjev: predstavitev načrtovanih dejavnosti, predstavitev in usklajevanje AN deležnikov/akterjev; akterji se na enem izmed prvih srečanj med seboj seznanijo z materialnimi in kadrovske možnosti vsake izmed institucij v lokalnem okolju; posredovanje zapisnika in liste prisotnosti NIJZ OE, ki to posreduje koordinatorju za evalvacijo (NIJZ centralna enota); Predloge za zapisnik in listo prisotnosti vam bodo posredovane po e-pošti.				zbiranje list prisotnosti in zapisnikov– NIJZ;	

⁴V večjih občinah, kjer različne osebe pokrivajo različne sektorje (šolski, zdravstveni) se vzpostavi preventivni tim;
V tem primeru potekajo interni sestanki tima kot pri ostalih partnerjih in posredovanje list prisotnosti na NIJZ OE

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
Junij	3. 6.	udeležba na uvodnem seminarju, ki ga organizirajo PeF, FŠ in ZRSS na teme: <ul style="list-style-type: none"> • oblikovanje lokalnega preventivnega tima • priprava strateškega in akcijskega načrta lokalnega preventivnega tima • gibalne zmogljivosti otrok in vloga zdravnika pri tem • SLOfit – uporabna 	udeležba na uvodnem seminarju, ki ga organizirajo PeF, FŠ in ZRSS na teme: <ul style="list-style-type: none"> • oblikovanje lokalnega preventivnega tima • priprava strateškega in akcijskega načrta lokalnega preventivnega tima • didaktični pristop k poučevanju prehranskih vsebin in prehranskega opismenjevanja otrok ter • gibalni odmor 	/	izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;	PeF, FŠ, NIJZ in ZRSS organizirajo uvodni sestanek za VIZ;

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
		<p>vrednost za zdravnika</p> <ul style="list-style-type: none"> opravičevanje pri športni vzgoji - sodelovanje šp. pedagoga in zdravnika 	<ul style="list-style-type: none"> minuta za zdravje opravičevanje pri športni vzgoji - sodelovanje šp. pedagoga in zdravnika 			
	do 15. 6.	/	VIZ (koordinatorji) prejmejo s strani NIJZ e-povezavo do spletnega vprašalnika (glej točko 6.3.), ki ga morajo izpolniti in odgovore smiselno upoštevati tudi pri oblikovanju AN	/	izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;	<p>FŠ pripravi analizo stanja za VIZ (tj. šolski);</p> <p>NIJZ posreduje vsem koordinatorjem vprašalnik v e-obliki v izpolnjevanje;</p>

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
	do 25. 6.	<p>izvedba dejavnosti: priprava analize in poročila iz preventivnega pregleda in posredovanje poročila VIZ;</p>	<p>izvedba dejavnosti: <u>šolski preventivni tim:</u> pregled SLOfit poročila športno-vzgojnega kartona in priprava predloga seznama otrok in mladostnikov, ki naj bi bili po strokovnih kriterijih napoteni v namensko obravnavo v ZD;</p> <p>priprava osnutka strateškega načrta in AN za izvedbo dejavnosti v septembru, oktobru (AN temelji na izpolnjenem vprašalniku 6.3., poročilu strokovnega spremljanja ponudbe</p>	<p>izvedba dejavnosti: priprava popisa ponudbe o možnostih brezplačne vadbe v LS, koriščenja lokalne infrastrukture za občane;</p> <p>popis vseh NVO v LS, ki se ukvarjajo z zdravim življenjskim slogom, v povezavi s prehrano in telesno dejavnostjo ter tistih, ki se</p>	<p>izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;</p>	

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
			prehrane in športno-vzgojnega kartona ⁵); naloge, ki bodo opredeljene v AN, se upoštevajo tudi v LDN;	ukvarjajo z obravnavo debelosti; možnost preučitve sofinanciranja programov in projektov v podporo zdravemu življenjskemu slogu v LS;		
	po dogovoru – v juniju	/	drugi interni mesečni sestanek PT; posredovanje liste prisotnosti koordinatorju za evalvacijo;	/	zbiranje list prisotnosti in posredovanje koordinatorju za evalvacijo (NIJZ centralna enota); izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;	zbiranje list prisotnosti - NIJZ;

⁵SLOfit Športno-vzgojni karton se izvaja le v OŠ, zato vrtci in dijaški domovi napravijo AN zgolj na podlagi vprašalnika 6.3 in poročila strokovnega spremljanja ponudbe prehrane

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
	konec junija	drugi sestanek koordinatorjev - poročanje o izvedenih in načrtovanih dejavnostih: <ol style="list-style-type: none"> analizi SLOfit; analizi preventivnih pregledov; analiza šolske prehrane (velja za tiste VIZ, ki bodo imele do tega datuma že izvedeno strokovno spremljanje šolske prehrane s strani OE NIJZ);⁶ analiza vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, ki se izvajajo v VIZ; analizi popisa v LS; zdravnik in športni pedagog na podlagi poročila SLOfit skupaj določita otroke, ki bodo šli v nadaljnjo obravnavo v ZD; 				zbiranje list prisotnosti in zapisnikov - NIJZ;
		posredovanje zapisnika in liste prisotnosti NIJZ OE, ki dokumentacijo posreduje centralni enoti NIJZ;				
Julij	kontinuirano	obrnava otrok, ki so presejani preko podatkov SLOfit - vabilo otrok in družin na pregled k zdravniku – obravnava kot poteka do sedaj;	/	širitev informacije preko lokalnih medijev o projektu UVZ;	izvaja se strokovno spremljanje šolske prehrane po VIZ, kjer le to še ni bilo izvedeno;	

⁶ Območne enote NIJZ imajo predviden čas za posredovanje strokovnih mnenj o strokovnem spremljanju šolske prehrane do 15. 8. Tisti VIZ, ki strokovno mnenje prejmejo v mesecu avgustu vključijo analizo šolske prehrane v AN do septembra.

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
	najkasneje do 10. 7.				najkasneje do tega datuma OE NIJZ opravi strokovno spremljanje šolske prehrane v vseh VIZ, kjer to še ni bilo izvedeno;	
Avgust	kontinuirano	obravnava otrok, ki so presejani preko podatkov SLOfit - vabilo otrok in družin na pregled k zdravniku – obravnava kot poteka sedaj;		širitev informacije preko lokalnih medijev o projektu UVZ;		
	24. 8.	•	udeležba na seminarju, ki ga organizirajo PeF, FŠ in ZRSŠ na teme: <ul style="list-style-type: none"> • delavnica SLOfit – uporabna vrednost za športnega pedagoga 	/		organizacija usposabljanja – PeF, FŠ in ZRSŠ;

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
			<ul style="list-style-type: none"> • delavnica za ureditev okolice šole, da bo ustrezna za spontano telesno dejavnost • delavnica o organizaciji in didaktičnem pristopu k obravnavi prehranskih vsebin za učence in starše 			

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
	konec avgusta oz. pred začetkom šolskega leta	drugi interni mesečni sestanek preventivnega tima; posredovanje liste prisotnosti koordinatorju za evalvacijo;	tretji interni mesečni sestanek preventivnega tima; posredovanje liste prisotnosti koordinatorju za evalvacijo;	Glej opombo ⁷	zbiranje list prisotnosti in posredovanje koordinatorju za evalvacijo (NIJZ centralna enota);	zbiranje list prisotnosti - NIJZ;
	od 24. 8. do 31. 8.	/	VIZ pripravi dokončni AN, ki bo temeljil na: <ul style="list-style-type: none"> - poročilu podatkov SLOfit (velja le za šole); - strokovnem mnenju strokovnega spremljanja 	/	/	

⁷V večjih občinah, kjer različne osebe pokrivajo različne sektorje (šolski, zdravstveni) se vzpostavi preventivni tim; V tem primeru potekajo interni sestanki tima kot pri ostalih partnerjih in posredovanje list prisotnosti na NIJZ OE

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
			šolske prehrane in - vprašalniku za VIZ (6.3.);			
September	začetek šolskega leta (do 15. 9. 2016)	tretji sestanek koordinatorjev ZD in VIZ – razjasnitve ključnih vprašanj o morebitni tekoči problematiki (npr. dietna prehrana otrok ipd.), potek dejavnosti iz AN;		/	zbiranje list prisotnosti in posredovanje koordinatorju za evalvacijo (NIJZ centralna enota);	zbiranje list prisotnosti in zapisnikov - NIJZ;
	kontinuirano	izvajanje obravnav;	izvajanje dejavnosti v skladu z AN;	/	/	
	konec septembra	izvedba 3 fokusnih skupin o izvedljivosti med koordinatorji internih timov preventivnih timov (ločeno za koordinatorje šolskih timov, ločeno za koordinatorje zdravstvenih timov in ločeno za koordinatorje občinskih timov);				ZRSŠ in PeF
oktober	kontinuirano	izvajanje obravnav;	izvajanje dejavnosti v skladu z AN;	/	/	

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
	prva polovica oktobra	četrti končni sestanek koordinatorjev – poročanje o izvedenih dejavnostih (v ZD, VIZ in LS) in izhodišča za sodelovanje in delovanje timov tudi v naprej, v tekočem šolskem letu (po preteku pilota);				zbiranje list prisotnosti in zapisnikov - NIJZ;
		posredovanje zapisnika in liste prisotnosti NIJZ OE, ki to posreduje na NIJZ centralno enoto;				analiza posredovanih podatkov, prečiščevanje baze podatkov za obdelavo;
	15. 10.	/	/	/	/	posredovanje vprašalnikov za oceno in poročanje o izvedenih dejavnosti v VIZ, LS in ZD; Vprašalniki bodo posredovani: <ul style="list-style-type: none"> - VIZ s strani UM;

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
						<ul style="list-style-type: none"> - LS s strani UM; - ZD s strani NIJZ;
	od 15. 10. do 31.10.	izpolnitev vprašalnika, prilagojenega ZD-ju (poročanje o izvedenih dejavnostih in obravnavah);	izpolnitev vprašalnika, prilagojenega VIZ – za oceno izvedenih dejavnosti;	izpolnitev vprašalnika, prilagojenega občini – za oceno izvedenih dejavnosti;		
	do 15. 10.	poročilo fokusnih skupin;				ZRSS in PeF
	31. 10. 2016	KONEC PILOTNEGA TESTIRANJA				
november						analiza podatkov in priprava evalvacijskega poročila;
december						priprava modela na podlagi

MESEC	datum	ZD	VIZ	LS – občina (NVO, CSD se vključita po potrebi)	NIJZ OE	PARTNERJI
						evalvacije in poročila;

6. NAVODILA ZA EVALVACIJO V PILOTU

Z evalvacijo (ovrednotenjem) pilotnih dejavnosti želimo oceniti, ali je model algoritma sodelovanja in delovanja lokalnih preventivnih timov v praksi izvedljiv. Evalvacija bo zato potekala na več nivojih, in sicer:

- bo ves čas pilotnega testiranja potekala t. i. **procesna evalvacija**, s katero bomo preverili izvedljivost programa, udeležbo na programu, kakovost povezovanja in komunikacije med izvajalci, kakovost pretoka podatkov ipd. Uporabili bomo več orodij, katerimi bomo prišli do ključnih podatkov, in sicer bodo:
  - a) izvedene fokusne skupine, s pomočjo katerih bomo prišli do poglobljenih informacij o izvedljivosti modela,
  - b) pripravljene in posredovane različni vprašalniki, s pomočjo katerih bomo prejeli numerične podatke (npr. udeležba na programu, število izvajalcev v programu, ocena izvedenih dejavnosti).
- prav tako bo izvedena t. i. **evalvacija vpliva**, s katero bomo v OŠ preverili, ali ima inovativni model, ki bo razvit s strani ZRSS, PeF in FŠ ter bo implementiran v vzgojno-izobraževalni sistem, imel vpliv na percepcijo zdrave prehrane in telesne dejavnosti otrok in mladostnikov; kratki pilotni čas sicer ne bo prinesel velikih sprememb, zato se bo spremljalo vsaj minimalne spremembe, ki se bodo odražale na odnosu otrok in mladostnikov; orodja, s pomočjo katerih bomo prišli do podatkov, bodo vprašalniki, ki bodo namenjeni otrokom v OŠ;

6.1. Osnovna informacije o tem, kaj bo evalvacija zahtevala od izvajalcev

V nadaljevanju so v tabeli natančneje opredeljene dejavnosti, ki so pomembne v sklopu evalvacije. Te dejavnosti se skladajo s Tabelo 3 (časovnica dejavnosti) in so opredeljene v ločeni tabeli zaradi lažjega razumevanja.

Tabela 3: Dejavnosti v okviru evalvacije

Terminsko	VIZ	ZD	občina	obrazec
od 11. 5. do 16. 5.	Vodstvo šol bo prejelo dopis s strani NIJZ z e-povezavo do spletnega obrazca; Naprošeni bodo, da registrirajo vse osebe, ki bodo sodelovale v preventivnem timu v okviru projekta UVZ.	Vodstvo ZD oziroma kontaktna oseba v ZD bo prejelo dopis s strani NIJZ z e-povezavo do spletnega obrazca; Naprošeni bodo, da registrirajo vse osebe, ki bodo sodelovale v preventivnem timu v okviru projekta UVZ.	NIJZ bo posredoval dopis z e-povezavo do spletnega obrazca kontaktni osebi, ki bo opredeljena s strani OE NIJZ; kontaktna oseba opravi registracijo za vse osebe, ki bodo sodelovale v preventivnem timu v okviru projekta UVZ.	Registracijski obrazec bo oblikovan v e-obliki, je pa v točki 6.2. natančneje opredeljen.
do 15. 6.	V maju (oz. najkasneje do 16. 6.) bo VIZ (koordinatorju) s strani NIJZ posredovan kratek			Vprašalnik bo v e-obliki posredovan koordinatorjem na VIZ s strani NIJZ. Njegov

	vprašalnik, ki bo namenjen popisu stanja dejavnosti na VIZ.			namen je natančneje opredeljen v točki 6.3.
Kontinuirano - mesečno	V času pilotnega izvajanja so po časovnici predvideni mesečni sestanki internega/ šolskega preventivnega tima.	V času pilotnega izvajanja so po časovnici predvideni mesečni sestanki internega/ zdravstvenega preventivnega tima.	Velja samo za večje občine, kjer več oseb sodeluje v projektu: V času pilotnega izvajanja so po časovnici predvideni mesečni sestanki internega/ občinskega preventivnega tima.	Interni sestanki bodo zahtevali posredovanje liste prisotnosti; Obrazec je del priloge v poglavju 7 (obrazec 2); natančnejši opis v točki 6.4.
Kontinuirano	V času pilotnega izvajanja so predvideni sestanki koordinatorjev.	V času pilotnega izvajanja so predvideni sestanki koordinatorjev.	V času pilotnega izvajanja so predvideni sestanki koordinatorjev.	Sestanki koordinatorjev bodo zahtevali izpolnitev kratkega zapisnika in liste prisotnosti; Obrazca sta del priloge v poglavju 7 (obrazec 1 in 2); natančnejši opis v točki 6.5.
Začetek šolskega leta	Koordinator v OŠ bo organiziral in izvedel anketiranje (skladno z			Vprašalnik bo razvit naknadno in bo

	navodili) med učenci; z vprašalnikom se bo preverjala percepcija zdrave prehrane in telesne dejavnosti med otroki in mladostniki.			posredovan koordinatorju. Več informacij v točki 6.6.
September	Izvedena bo fokusna skupina, na katero bodo vabljeni koordinatorji VIZ.	Izvedena bo fokusna skupina, na katero bodo vabljeni koordinatorji VIZ.	Izvedena bo fokusna skupina, na katero bodo vabljeni koordinatorji VIZ.	Odziv na povabilo in udeležba na fokusni skupini; natančnejši opis te dejavnosti je v točki 6.7.
do 15. 10.	Koordinator v OŠ in dijaškem domu bo prejel 3 vprašalnike: <ul style="list-style-type: none"> - prvi bo namenjen učencem; z njim se bo ponovno preverjala percepcija do zdrave prehrane in telesne dejavnosti; dodatno se bo	Koordinator v ZD prejme vprašalnik za oceno in popis izvedenih dejavnosti.	Koordinator na občini prejme vprašalnik za oceno in popis izvedenih dejavnosti.	Vprašalniki bodo razviti naknadno (in niso del priloge); natančnejši opis te dejavnosti je v točki 6.8.

	<p>preverjalo zadovoljstvo z izvedenimi dejavnostmi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - drugi bo namenjen staršem, s pomočjo katerega se bo preverjalo zadovoljstvo z izvedenimi dejavnostmi; - tretji je namenjen učiteljem; ocenjen bo inovativni model, izvedene dejavnosti ipd. <p>Koordinator v vrtcu bo prejel 2 vprašalnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi bo namenjen staršem, s pomočjo katerega se bo 			
--	--	--	--	--

	<p>preverjalo zadovoljstvo z dejavnostmi; - drugi je namenjen vzgojiteljem; ocenilo se bo inovativni model, izvedene dejavnosti ipd.</p>			
--	--	--	--	--

6.2. Registracija

Registracija vseh izvajalcev je pogoj za začetek sodelovanja v pilotu. V drugem tednu maja bodo vodstva in kontaktne točke prejeli dopis s prošnjo po registraciji **vseh oseb**, ki bodo sodelovale v projektu in pilotnem testiranju. **V dopisu bo posredovana e-povezava do spletnega obrazca (<https://www.1ka.si/a/95155>). Ker je začetek pilota predviden 16. maja, bo registracija možna od 11. do 16. maja.**

Vprašalnik, ki bo posredovan vodstvu/kontaktne točki v organizaciji v drugem tednu meseca maja, bo izpolnila 1 oseba v organizaciji za vse sodelujoče v timu. Vprašalnik/registracijski obrazec bo vseboval naslednja vprašanja:

1. Prosimo izberite sektor, kamor se uvršča vaša organizacija:
  - a. VIZ,
  - b. javni zdravstveni zavod,
  - c. koncesionar,
  - d. občina,
  - e. nevladna organizacija,
  - f. OE NIJZ,
  - g. drugo:
2. Prosimo vpišite ime občine, v katero sodi vaša institucija (npr. občina Kamnik): _____
3. Prosimo vpišite vašo organizacijo (npr. OŠ Toma Brejca Kamnik): _____
4. V spodnjo tabelo vpišite VSE OSEBE, ki bodo v sklopu projekta UVZ sodelovale v vašem internem preventivnem timu. Vpišite ime in priimek te osebe (v tem vrstnem redu, npr. Janez Novak), njegovo izobrazbo (npr. univ. dipl. inž. živilske tehnologije), delovno mesto (npr. organizator šolske prehrane) in njegov e-mail kontakt (npr. janez.novak@...).

IME IN PRIIMEK	IZOBRAZBA	DELOVNO MESTO	E-MAIL
	....	....	...

5. Prosimo navedite IME in PRIIMEK osebe in njen kontakt (e-mail in telefon), ki bo v vašem timu izbrana kot KOORDINATOR (vloga koordinatorja je

opredeljena v dokumentu Algoritem (so)delovanja različnih deležnikov v lokalnih preventivnih timih po konceptu skupnostnega pristopa – navodila za pilotno testiranje : _____

6.3. Vprašalnik za vzgojno-izobraževalne zavode

V maju bo VIZ (koordinatorju) s strani NIJZ posredovan kratek vprašalnik, ki bo namenjen popisu in oceni stanja na VIZ.

6.3.1. Osnovne šole

Osnovna šola bo pridobila celovit vpogled v oceno svojega trenutnega stanja na podlagi:

- poročila v okviru SLOfit (profila šole), ki ga bo prejela s strani FŠ,
- poročila strokovnega spremljanja šolske prehrane, ki ga bo za posamezno šolo pripravila OE NIJZ in
- vprašalnika, ki je namenjen popisu in oceni stanja na OŠ in ga bo moral izpolniti koordinator šolskega preventivnega tima.

Vprašalnik bo potrebno izpolniti v maju. E-povezava do spletnega obrazca bo posredovana koordinatorjem šolskega preventivnega tima (čas za izpolnitev e-vprašalnika bo 1 teden po posredovani e-povezavi). Se pa lahko na vprašalnik pripravite že vnaprej. V ta namen so spodaj navedena vprašanja, ki bodo del spletnega obrazca.

Vprašanja za OŠ, ki bodo del spletnega vprašalnika:

1. Opredelite tip vašega VIZ:
  - a. vrtec,
  - b. OŠ,
  - c. OŠ z vrtcem,
  - d. dijaški dom.
2. Vpišite ime VIZ, v katerem ste zaposleni (npr. OŠ Toma Brejca Kamnik): _____
3. Ali na šoli izvajate (Izberite enega izmed možnih odgovorov):
  - a. projekt Zdrav življenjski slog (DA/NE);

- b. skupno poučevanje športnega pedagoga in razrednega učitelja v 1. in 2. triletju (DA/NE);
  - c. dodatne ure športa znotraj rednega pouka (DA/NE);
  - d. gibalni odmor/rekreativni odmor (DA/NE);
  - e. minuto za zdravje (DA/NE);
  - f. izbirni predmet šport v 2. triletju (DA/NE);
  - g. predmet Sodobna priprava hrane (DA/NE);
  - h. predmet Načini prehranjevanja? (DA/NE);
4. Ali je šola vključena v program Ekošola? (DA/NE)
  5. Ali je šola vključena v program Zdrava šola? (DA/NE)
  6. Ali je šola vključena v Shemo šolskega sadja in zelenjave? (DA/NE)
  7. Ali je šola vključena v kakršne koli druge programe/projekte, ki so povezani s prehrano?
    - a. da (katere: _____),
    - b. ne
  8. Ali je šola vključena v kakršne koli druge programe/projekte, ki so povezani s telesno dejavnostjo?
    - a. da (katere: _____),
    - b. ne
  9. Ali šola izvaja krožke, ki obravnavajo prehranske vsebine?
    - a. da (katere: _____),
    - b. ne
  10. Ali na šoli uporabljate spletne aplikacije, ki obravnavajo prehranske vsebine (npr.: program za načrtovanje prehrane (OPKP.si), E-načrtovalec obrokov na spletnem portalu Šolski lonec (solskilonec.si)...):
    - a. da (katere: _____),
    - b. ne
  11. Katere dejavnosti s področja prehrane so bile v šolskem letu 2015/2016 vključene v LDN šole? (Opisno)
  12. Katere dejavnosti s področja telesne dejavnosti so bile v šolskem letu 2015/2016 vključene v LDN šole? (Opisno)
  13. Ali šola spodbuja otroke h kulturnemu prehranjevanju?
    - a. da (na kakšen način: _____);
    - b. ne;
  14. Ali šola načrtno spodbuja zaposlene k oblikovanju pozitivnega zgleda zdravega načina prehranjevanja?
    - a. da (na kakšen način: _____);

- b. ne;
15. Ali šola načrtno spodbuja zaposlene k oblikovanju pozitivnega zgleda pri izvajanju telesne dejavnosti za krepitev zdravja?
- a. da (na kakšen način: _____);
- b. ne;
16. Ali šola spodbuja prehransko ozaveščenost staršev?
- a. da (na kakšen način: _____);
- b. ne;
17. Ali ste v šolskem letu 2015/2016 opravili kakšno spremembo v organizaciji in ponudbi šolske prehrane?
- a. da (katere: _____);
- b. ne;

6.3.2. Vrtci in dijaški domovi

Vrtec in dijaški dom bosta pridobila vpogled v oceno svojega trenutnega stanja na podlagi:

- poročila strokovnega spremljanja prehrane, ki ga bo za posamezni VIZ pripravila OE NIJZ in
- vprašalnika, ki je namenjen popisu in oceni stanja v VIZ in ga bo moral izpolniti koordinator vrtčevskega preventivnega tima oz. preventivnega tima v dijaškem domu;

Vprašalnik bo potrebno izpolniti v maju. E-povezava do spletnega obrazca bo posredovana koordinatorju preventivnega tima (čas za izpolnitev e-vprašalnika bo 1 teden po posredovani e-povezavi). Se pa lahko na vprašalnik pripravite že vnaprej. V ta namen so spodaj navedena vprašanja, ki bodo del spletnega obrazca.

Vprašanja za vrtce in dijaške domove, ki bodo del spletnega vprašalnika:

1. Opredelite tip vašega VIZ:
  - a. vrtec,
  - b. OŠ z vrtcem,
  - c. dijaški dom.
2. Vpišite ime VIZ, v katerem ste zaposleni (npr. Kranjski vrtci ipd.):
3. Ali v vašem VIZ za otroke (vrtci/šole) in mladostnike (šole/dijaški domovi) izvajate dejavnosti s področja TELESNE DEJAVNOSTI?:

- a. da (katere:_____);
- b. ne;
4. Ali v vašem VIZ za otroke (vrtci/šole) in mladostnike (šole/dijaški domovi) izvajate dejavnosti s področja PREHRANE?:
- a. da (katere:_____);
- b. ne;
5. *Vprašanje je namenjeno le vrtcem:* Ali je vaš vrtec vključen v program Ekovrtec? (DA/NE)
6. *Vprašanje je namenjeno le vrtcem:* Ali je vaš vrtec vključen v program Zdrav vrtec? (DA/NE)
7. Ali je vaš VIZ vključen v kakršne koli druge programe/projekte, ki so povezani s prehrano?
- a. da (katere:_____);
- b. ne;
8. Ali je vaš VIZ vključen v kakršne koli druge programe/projekte, ki so povezani s telesno dejavnostjo?
- a. da (katere:_____);
- b. ne;
9. Ali v vašem VIZ uporabljate spletne aplikacije, ki obravnavajo prehranske vsebine (npr. spletna aplikacija OPKP ali Šolski lonec)?:
- a. da (katere:_____);
- b. ne;
10. Katere dejavnosti s področja prehrane so bile v šolskem letu 2015/2016 vključene v LDN vašega VIZ? (Opisno)
11. Katere dejavnosti s področja telesne dejavnosti so bile v šolskem letu 2015/2016 vključene v LDN vašega VIZ? (Opisno)
12. Ali vaš VIZ spodbuja otroke/mladostnike h kulturnemu prehranjevanju?
- a. da (na kakšen način:_____);
- b. ne;
13. Ali vaš VIZ spodbuja otroke h kulturnemu prehranjevanju?
- a. da (na kakšen način:_____);
- b. ne;
14. Ali vaš VIZ načrtno spodbuja zaposlene k oblikovanju pozitivnega zgleda zdravega načina prehranjevanja?
- a. da (na kakšen način:_____);
- b. ne;
15. Ali vaš VIZ spodbuja prehransko ozaveščenost staršev?

a. da (na kakšen način: _____);

b. ne;

16. Ali ste v šolskem letu 2015/2016 opravili kakšno spremembo v organizaciji in ponudbi šolske prehrane?

a. da (katere: _____);

b. ne;

6.4. Mesečni sestanki internih preventivnih timov

V sklopu pilotnega testiranja je predvideno, da se interni preventivni timi (tj. šolski, zdravstveni in občinski) mesečno sestajajo, da prediskutirajo ključna odprta vprašanja, morebitne dileme, se pogovorijo o tekočih dejavnostih ipd.

Priprava zapisnikov tu ne bo potrebna, bo pa potrebno posredovati listo prisotnosti (obrazec se nahaja v poglavju 7). Liste prisotnosti bo potrebno posredovati kontaktni osebi na OE NIJZ, ki jih bo zbirala in nato zbrane posredovala centralni enoti NIJZ Roku Poličniku in Niki Berlic.

Kontakti OE NIJZ:

OE Murska Sobota, Gordana Toth: gordana.toth@nijz.si

OE Ravne na Koroškem, Helena Pavlič: helena.pavlic@nijz.si

OE Maribor, Nataša Dolinšek: natasa.dolinsek@nijz.si

OE Celje, Lea Peternel: lea.peternel@nijz.si

OE Ljubljana, Anja Petrič: anja.petric@nijz.si

OE Novo mesto, Tea Kordiš: tea.kordis@nijz.si

OE Kranj, Simonca Kiphut: simona.kiphut@nijz.si

OE Nova Gorica, Tjaš Prinčič: tjas.princic@nijz.si

OE Koper, Nevenka Ražman: nevenka.razman@nijz.si

6.5. Sestanki koordinatorjev

Pomemben segment v okviru pilotnega testiranja skupnostnega pristopa so tudi redni sestanki koordinatorjev vseh preventivnih timov, ki se srečujejo, kot je navedeno v časovnici v poglavju 5.

Po končanem sestanku (1 teden po sestanku) je potrebno kontaktirati osebi na OE NIJZ (za posamezno regijo so navedene zgoraj) posredovati:

- listo prisotnosti in
- zapisnik.

Obrazci (lista prisotnosti in zapisnik) se nahajajo v poglavju 7 oziroma vam bodo posredovana po elektronski pošti.

Posamezna OE NIJZ bo zbrane zapisnike in liste prisotnosti kontinuirano posredovala Centralni enoti NIJZ, in sicer Roku Poličniku in Niki Berlic.

6.6. Vprašalnik na temo zaznave zdravega življenjskega sloga – prehrane in telesne dejavnosti (osnovna šola)

Osnovne informacije o vprašalniku:

- vprašalnik je namenjen učencem 5. in 8. razreda OŠ. Z njim želimo izvedeti, kakšen je odnos učencev do zdravega življenjskega sloga (tj. do prehrane in telesne dejavnosti);
- vprašalnik bo razvit s strani: ZRSŠ, FŠ, PeF in Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru do začetka šolskega leta 2016/17 in bo posredovan koordinatorjem šolskih preventivnih timov. Skupaj z vprašalnikom bodo pripravljena tudi navodila za izpolnjevanje;
- koordinator v OŠ bo prejel vprašalnik, ki ga bo (skladno z navodili) razdelil/posredoval učencem. Vprašalnik se bo izpolnjeval dvakrat:
  - o prvič v septembru in
  - o drugič od 15. do 31. 10. (vprašalnik bo oktobra združen s segmentom, kjer se bo učence spraševalo o zadovoljstvu z dejavnostmi);

- posamezni koordinator šolskega preventivnega tima izpolnjene vprašalnike posreduje Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru oz. kot bo natančneje opredeljeno v navodilih za izpolnjevanje vprašalnika, ki jih boste prejeli skupaj z vprašalnikom;

Koordinacija te dejavnosti bo potekala s strani Fakultete za zdravstvene vede Univerze M, in sicer bo glavna kontaktna točka:

Petra Klanjšek: petra.klanjsek@um.si

6.7. Fokusne skupine

V septembru bodo s strani ZRSS in FŠ organizirane fokusne skupine, s pomočjo katerih bomo prejeli poglobljene informacije o izvedljivosti skupnostnega pristopa, problemih, s katerimi ste se v pilotnem testiranju izvajalci srečevali, o dodani vrednosti, ki jo je prinesel model algoritma ipd.

Na fokusno skupino bodo vabljeni koordinatorji internih preventivnih timov, tj.:

- na fokusno skupino, ki bo organizirana za koordinatorje VIZ, bodo vabljeni koordinatorji VIZ;
- na fokusno skupino, ki bo organizirana za koordinatorje ZD, bodo vabljeni koordinatorji ZD;
- na fokusno skupino, ki bo organizirana za koordinatorje občin, bodo vabljeni koordinatorji občin;

Natančne informacije glede termina in izvedbe fokusnih skupin bodo posredovane pred začetkom šolskega leta.

Koordinator te dejavnosti je ZRSS, Irena Simčič: irena.simcic@zrss.si

6.8. Vprašalniki, ki bodo v oktobru posredovani na vzgojno-izobraževalne zavode, zdravstvene domove in občine

V oktobru (31. 10. 2016) se bo pilotno testiranje zaključilo.

Vsem koordinatorjem bodo posredovani vprašalniki, s katerimi bomo med drugim poskušali prejeti informacijo, ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene, ali so se pojavljali kakršni koli problemi, težave ipd.

6.8.1. Vzgojno-izobraževalni zavodi – osnovne šole in dijaški domovi

ZRSS, PeF in FŠ bodo do septembra za VIZ pripravile inovativni model, ki se bo implementiral v VIZ. Šole bodo morale v okviru svojega AN upoštevati tudi te dejavnosti, ki bodo definirane v okviru inovativnega modela. ta bo oblikovan kot priročnik, ki bo VIZ služil kot pripomoček in gradivo pri izvajanju dejavnosti.

V sklopu tega se bo v šolah, s pomočjo 3 različnih vprašalnikov, poskušalo izvedeti, ali je bil inovativni model za šole uporaben.

Koordinator v OŠ in dijaškem domu bo prejel 3 vprašalnike:

- prvi bo namenjen učencem 5. in 8. razredov; z njim se bo ponovno preverjala percepcija do zdrave prehrane in telesne dejavnosti (ta segment v vprašalniku se ponovi – prvič je izveden v septembru); dodatno se bo preverjalo zadovoljstvo z dejavnosti;
- drugi bo namenjen staršem; z njim se bo med starši otrok preverjalo zadovoljstvo z dejavnostmi (v katere bodo vključeni tudi starši);
- tretji je namenjen učiteljem; ocenilo se bo inovativni model, izvedene dejavnosti s stališča zaposlenih v šoli;

Vprašalniki bodo pripravljani s strani ZRSS, PeF, FŠ in Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru do septembra 2016/17 in bodo 15. 10. posredovani koordinatorjem šolskih preventivnih timov. Skupaj z vprašalnikom bodo pripravljena tudi navodila za izpolnjevanje.

Koordinator v OŠ bo prejel vprašalnik, ki ga bo (skladno z navodili) razdelil/ posredoval učencem. Posamezni koordinator šolskega preventivnega tima izpolnjene vprašalnike

posreduje Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru do 31. 10. 2016. Natančna navodila bodo predstavljena v t. i. navodilih za izpolnjevanje vprašalnika, ki jih boste prejeli skupaj z vprašalnikom.

Koordinacija te dejavnosti bo potekala s strani Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, in sicer bo glavna kontaktna točka:

Petra Klanjšek: petra.klanjsek@um.si

6.8.2. Vzgojno-izobraževalni zavodi - vrtci

ZRSS, PeF in FŠ bodo do septembra za VIZ pripravile inovativni model, ki se bo implementiral v VIZ. Vrtci bodo morali v okviru svojega AN upoštevati tudi te dejavnosti, ki bodo definirane v okviru inovativnega modela. Ta bo oblikovan kot priročnik, ki bo VIZ služil kot pripomoček in gradivo pri izvajanju dejavnosti.

V sklopu tega se bo v vrtcih, s pomočjo 2 različnih vprašalnikov, poskušalo izvedeti, ali je bil inovativni model za vrtce uporaben.

Koordinator v vrtcu bo prejel 2 vprašalnika:

- prvi bo namenjen staršem, s pomočjo katerega se bo preverjalo zadovoljstvo z dejavnostmi;
- drugi je namenjen vzgojiteljem; ocenjen bo inovativni model, izvedene dejavnosti ipd.

Vprašalniki bodo pripravljene s strani ZRSS, PeF, FŠ in Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru do septembra 2016/17 in bodo 15. 10. 2016 posredovani koordinatorjem šolskih preventivnih timov. Skupaj z vprašalnikom bodo pripravljena tudi navodila za izpolnjevanje.

Koordinator v OŠ bo prejel vprašalnik, ki ga bo (skladno z navodili) razdelil/ posredoval učencem. Posamezni koordinator šolskega preventivnega tima izpolnjene vprašalnike posreduje Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru do 31. 10. 2016. Natančna navodila bodo predstavljena v t. i. navodilih za izpolnjevanje vprašalnika, ki jih boste prejeli skupaj z vprašalnikom.

Koordinacija te dejavnosti bo potekala s strani Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, in sicer bo glavna kontaktna točka:

Petra Klanjšek: petra.klanjsek@um.si

6.8.3. Zdravstveni domovi

Koordinatorjem ZD bodo 15. 10. 2016 posredovani e-vprašalniki (1-ka), s katerimi bomo med drugim poskušali prejeti informacijo, ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene, ali so se pojavljali kakršni koli problemi, težave ipd.

E-vprašalnik bo potrebno izpolniti do 31. 10. 2016 in ga posredovati kontaktni točki na NIJZ. V sklopu tega bodo do oktobra pripravljena tudi natančna navodila glede izpolnjevanja vprašalnika. **Naj poudarimo, da bo potrebno podatke spremljati že tekom pilotnega testiranja, da boste lahko celovito izpolnili vprašalnik, ki vam bo posredovan v mesecu oktobru. Spremljati bo potrebno sledeče podatke:**

- **število izvedenih preventivnih pregledov v šolskem letu 2015/16 ter v 2014/2015;**
- **število vabljenih otrok/mladostnikov in staršev na namenski zdravniški pregled, ki bo potekal po presejanju:**
  - **čezmerno hranjenih in debelih;**
  - **gibalno neučinkovitih;**
- **število tistih, ki so se namenskega pregleda udeležili:**
  - **čezmerno hranjenih in debelih;**
  - **gibalno neučinkovitih;**
- **kdo je opravil namenski pregled v ZD;**
- **kako je potekala obravnava v ZD za:**
  - **čezmerno hranjene in debele;**
  - **gibalno neučinkovite;**
- **ali je bila analiza izidov preventivnih pregledov posredovana dotičnemu VIZ (Da/Ne/Drugo);**
- **ali se je zdravnik iz ZD udeležil usposabljanja, ki je organizirano 3. 6. 2016 s strani ZRSS (Da/Ne/Drugo);**
- **ali se je vaš ZD udeležil brezplačnega usposabljanja, ki ga organizira ZD Ljubljana (september 2016);**

- **ali ste se pri svojem delu srečevali s kakršnimi koli problemi/težavami (Da/Ne); v kolikor »Da«, s kakšnimi?**

Koordinacija te dejavnosti bo potekala s strani NIJZ, in sicer bo glavna kontaktna točka:
Nika Berlic: nika.berlic@nijz.si

6.8.4. Občine

Koordinatorjem oz. kontaktnim osebam na občinah bodo 15. 10. 2016 posredovani vprašalniki, s katerimi bomo med drugim poskušali prejeti informacijo, ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene, ali so se pojavljali kakršni koli problemi, težave ipd.

Vprašalnik bo potrebno izpolniti do 31. 10. 2016 in ga posredovati navedeni kontaktni točki. V sklopu tega bodo do oktobra pripravljena tudi natančna navodila glede izpolnjevanja vprašalnika.

Koordinacija te dejavnosti bo potekala s strani Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, in sicer bo glavna kontaktna točka: Petra Klanjšek:
petra.klanjsek@um.si

7. PRILOGE in OBRAZCI

V nadaljevanju najdete:

- obrazec 1 – zapisnik sestanka;
- obrazec 2 – lista prisotnosti;
- obrazec 3 – strateški načrt;
- priloga 1 – vzorec AN;

OBRAZEC 1 - ZAPISNIK SESTANKA

KRAJ, DATUM, URA		LOKACIJA (naslov)	
NAMEN			
PRISOTNI			
ODSOTNI			

AGENDA			

||

PREGLED REALIZACIJE SKLEPOV (prejšnjega sestanka)	
--	--

KOMENTAR / SKLEP	Ukrep	Zadolžen	Rok
•			
•			

ZAKLJUČEK SESTANKA ob 00:00 uri.

POSLANO V VEDNOST (komu)	Zapisal/a (kdo)	Dne

OBRAZEC 2 – LISTA PRISOTNOSTI

Delovno srečanje (obkrožite!):

- a) 1. srečanje koordinatorjev
- b) 2. srečanje koordinatorjev
- c) 3. srečanje koordinatorjev
- d) 4. srečanje koordinatorjev
- e) interni sestanek preventivnega tima (dopišite kateri): _____ (npr. 1., 2. ipd.)

Datum in kraj: _____

Št.	Ime in priimek	Organizacija	Delovno mesto	Podpis

STRATEŠKI NAČRT DELOVANJA LOKALNEGA PREVENTIVNEGA TIMA V OSNOVNI ŠOLI (naziv) ZA OBDOBJE 2016-2019⁸

Kratko navodilo

Strateški načrt se pripravi na podlagi ključnih ugotovitev:

- *analize stanja SLOfit;*
- *strokovnega mnenja OE NIJZ o šolski/vrtčevski prehrani;*
- *vprašalnik 6.3;*

a) Analiza stanja SLOfit

Ta analiza temelji na osnovnih demografskih značilnostih, zbranih podatkih o organizaciji prehrane in telesne dejavnosti na šoli, o telesnem fitnessu znotraj sistema SLOfit in drugih relevantnih podatkih.

Primer začetnega dela analize.

Osnovna šola (naziv) je primestna šola, večina učencev živi v blokovskem naselju v neposredni bližini šole, nekaj pa jih starši vozijo tudi iz okolice Ljubljane. Število učencev na šoli se je izjemno zmanjšalo; leta 2000 je bilo vpisanih xy (število) učencev, leta 2015 pa le še xy (število). Tudi število učiteljev športne vzgoje se temu ustrezno spreminja. V začetnih letih je bilo na šoli zaposlenih xy (število) učiteljev športne vzgoje, zdaj sta xy (število). Poleg rednega pouka športa vsako leto xy (število) skupin učencev izbere katerega od ponujenih programov izbirnega predmeta Šport. Številne športne interesne dejavnosti so namenjene celotni šolski populaciji, izjemno dobro pa je pri starših sprejet tudi projekt Mala športna šola, v katerega so vključeni vsi učenci od 1. do 4. razreda in vadijo skupaj z učiteljem športa ter učiteljico podaljšanega bivanja. Odnos učiteljic prvega in drugega triletja do športa je zelo dober, učitelja športa pa za njih pripravita različne seminarje, s čimer se poveča tudi kakovost njihovega dela. Šola je sodelovala tudi v mednarodnem projektu Comenius z naslovom Zdrav duh v zdravem telesu. Učenci dosegajo nadpovprečne rezultate pri vsakoletnem ovrednotenju gibalnih sposobnosti. Kljub vsem strokovnim prizadevanjem pa na šoli opažamo porast prekomerne prehranjenosti. V vseh opazovanih letih so učenke dosegale v primerjavi z vrstnicami boljše rezultate od učencev, vendar se je v zadnjih letih razlika med spoloma zmanjšala. Pri nekaterih gibalnih merskih nalogah se rezultati med posameznimi leti ne spreminjajo veliko, pri drugih pa nekoliko nihajo. Podatke vsako leto uporabimo za načrtovanje dela v naslednjem šolskem letu,

---

⁸ Vrtci in dijaški domovi za pripravo strateškega načrta upoštevajo le točko b) Analiza iz naslova strokovnega mnenja OE NIJZ o šolski/vrtčevski prehrani in c) Analiza iz naslova vprašalnika 6.3;

večletne analize pa so nam bile v pomoč tudi pri pripravi bogatejšega športnega programa za vse učence in učenke. V zadnjem letu na šoli beležimo xy (percent)% debelih in 14% prekomerno prehranjenih učencev. Gibalno neučinkovitih je 6% učencev, gibalno nadarjenih pa 7% učencev. Povprečna odsotnost od pouka je xy (število) dni. Na šoli so 3 učenci s celoletnim zdravstvenim opravičilom od športne vadbe, približno 5% učencev zadnjega triletja pa se z zdravniškim opravičilom ali opravičilom staršev opravičuje od pouka športa pogosteje kot 4x letno. *Sledi analiza po posameznih gibalnih sposobnostih, starostnih skupinah in spolu, če je to smiselno glede na kakšno izbrano ciljno skupino, ki je bila identificirana skozi analizo (npr. učenci razredne stopnje, učenci podružniških šol, gibalno manj učinkoviti itd.). Na podlagi analize so oblikujejo strateški cilji, ki morajo biti postavljeni tako, da jih je mogoče izmeriti. Za to se opredelijo tudi ustrezni kazalniki za njihovo vrednotenje.*

b) Analiza iz naslova strokovnega mnenja OE NIJZ o šolski/vrtčevski prehrani;

Ta analiza temelji na ključnih ugotovitvah in usmeritvah ter priporočilih OE NIJZ. Vključuje naj kratek povzetek ugotovitev iz strokovnega mnenja, kar naj služi kot osnova za oblikovanje strateškega in akcijskega načrta na področju ponudbe šolske/vrtčevske prehrane. Prosimo zgledujte se po zgornjem primeru (analiza je lahko pripravljena tudi v obliki alinej).

c) Analiza iz naslova vprašalnika 6.3;

Ta analiza temelji na povzetku rezultatov, ki so bila pridobljena na podlagi vprašalnika 6.3. To naj služi kot osnova za oblikovanje strateškega in akcijskega načrta. Prosimo zgledujte se po zgornjem primeru (analiza je lahko pripravljena tudi v obliki alinej).

Strateški cilji in kazalniki

Strateški cilji:

Opremljeni so v skladu s točko 4.2.

Kazalniki (navodilo: zapiše se ključne kazalnike, s katerimi lahko dosežemo strateške cilje; glej točko 4.2)

Na podlagi strateških ciljev se oblikujejo ukrepi, nato pa se opredelijo dejavnosti za uresničitev teh ukrepov. To predstavlja akcijski načrt.

Ukrepi (primer):

Prehrana	Izboljšanje kakovosti šolske prehrane
	Promocija zdravega načina prehranjevanja
	Spodbude za zdravo prehranjevanje za zdravstveno ogrožene
Telesna dejavnost	Povečanje količine gibanja med poukom

	Povečanje dejavnega prihoda v šolo (peš, s kolesom, rolerji)
	Povečanje količine gibanja v okolici šole po pouku
	Gibalne spodbude za zdravstveno ogrožene

Vmes in ob koncu strateškega obdobja tim preveri uresničevanje zastavljenih ciljev prek postavljenih kazalnikov in o tem poroča deležnikom (staršem, lokalni skupnosti itd.).

Priloga 1: Vzorec AN za VIZ

AKCIJSKI NAČRT				
Naziv osnovne šole/vrtca: _____				
Šolsko leto: _____				
Področje	Ukrep/dejavnost	Odgovorna oseba	Vključeni sodelavci	Terminski načrt
Prehrana	Ukrep 1, dejavnost: Pregled jedilnikov ter izboljšanje ponudbe organizirane prehrane ⁹	npr. Marija Novak, vodja prehrane	npr. Marjan Hrast, vodja kuhinje	dd.mm.llll
Prehrana	Ukrep 1, dejavnost: Ponudba vode in nesladkanega čaja v času odmora			
Prehrana	Ukrep 2, dejavnost: Spodbujanje otrok k zdravemu načinu prehranjevanja ob razdeljevanju hrane in hranjenju			
Prehrana	Ukrep 3, dejavnost: delavnice zdravega prehranjevanja za otroke in starše zdravstveno ogroženih otrok			
Telesna dejavnost	Ukrep 4, dejavnost: Delavnica za učitelje za minute za zdravje in uvedba le-teh			
Telesna dejavnost	Ukrep 4, dejavnost: gibalni odmor			
Telesna dejavnost	Ukrep 4, dejavnost: poučevanje na razredni stopnji skozi gibanje			
Telesna dejavnost	Ukrep 5, dejavnost: skupaj z otroci peš v šolo za najmlajše			

⁹V pomoč vam je lahko spletni portal Šolski lonec (www.solskilonec.si)

Telesna dejavnost	Ukrep 5, dejavnost: »šolski hodeči bus«			
Telesna dejavnost	Ukrep 5, dejavnost: ureditev varovane kolesarnice			
Telesna dejavnost	Ukrep 6, dejavnost: ureditev zunanjih površin šole			
Telesna dejavnost	Ukrep 5, dejavnost: prepoved prometa motornih vozil v okolici šole			
Telesna dejavnost	Ukrep 7, dejavnost: gibalna vadba za zdravstveno ogrožene			

8. UPORABLJENI VIRI IN LITERATURA

1. Israel, B.A., Schulz, A.J., Parker, E.A., & Becker, A.B. (1998). Review of community-based research: Assessing partnership approaches to improve public health. *Annual Review of Public Health*, 19, 173-202.
2. Israel, B.A., Schulz, A.J., Parker, E.A., Becker, A.B., Allen, A., & Guzman, J.R. (2008). Critical issues in developing and following CBPR Principles. In M. Minkler & N. Wallerstein (Eds.), *Community-based participatory research for health: From process to outcomes* (2nd ed., pp. 47-66). San Francisco: Jossey-Bass.
3. A Guide to community-centred approaches for health and wellbeing. NHS England. Public Health England. Februar 2015. Dosegljivo na: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/402889/Aguide_to_community-centred_approaches_for_health_and_wellbeing_briefi.pdf